

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONSTITUCIJOS 106 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Teisėjo ir teismų nepriklausomumo principas įtvirtintas daugelyje tarptautinių aktų: Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje, Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos patvirtintuose Pagrindiniuose teismo nepriklausomumo principuose, Europos Tarybos Ministrų komiteto 1994 m. spalio 13 d. priimtoje rekomendacijoje „Dėl teisėjų nepriklausomumo, veiksmingumo ir vaidmens“, 1999 m. lapkričio 17 d. priimtoje Visuotinėje teisėjų chartijoje ir kt. Teisėjo ir teismų nepriklausomumo principas yra įtvirtintas visų demokratinių valstybių konstitucijose.

Teismų nepriklausomumas yra išsamiai išnagrinėtas Konstitucinio Teismo doktrinoje (1995 m. gruodžio 6 d., 1997 m. spalio 1 d., 1999 m. gruodžio 21 d., 2000 m. gegužės 8 d., 2001 m. vasario 12 d., 2001 m. liepos 12 d., 2003 m. kovo 4 d., 2004 m. gegužės 13 d., 2004 m. rugpjūčio 17 d., 2004 m. gruodžio 29 d., 2006 m. sausio 16 d., 2006 m. kovo 28 d., 2006 m. gegužės 9 d., 2010 m. birželio 29 d., 2014 m. gegužės 8 d., 2020 m. kovo 9 d. ir kituose nutarimuose).

Konstitucinis Teismas pasisakė, kad vienas iš fundamentalių demokratinės valstybės bruožų yra teisėjų ir teismų nepriklausomumo principas. Jo laikomasi visose demokratinėse valstybėse, ir, kaip rodo istorinė patirtis, šio principo atsisakymas yra imanentinis totalitarinio ir autoritarinio režimo bruožas.

Konstitucijos 30 straipsnio pirmojoje dalyje yra įtvirtinta, kad asmuo, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, turi teisę kreiptis į teismą, o 31 straipsnio antrojoje dalyje nustatyta, kad asmuo, kaltinamas padaręs nusikaltimą, turi teisę, kad jo bylą viešai ir teisingai išnagrinėtų nepriklausomas ir bešališkas teismas. Taigi teisėjo ir teismų nepriklausomumo garantijos yra būtinos pirmiausia dėl to, kad būtų užtikrintos žmogaus teisės ir laisvės.

Konstitucijos 109 straipsnio antrojoje ir trečiojoje dalyse nustatyta, kad teisėjas ir teismai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi, o teisėjai, nagrinėdami bylas, klauso tik įstatymo. Taigi Konstitucijos 109 straipsnio antrojoje dalyje įtvirtinto teisėjo ir teismų nepriklausomumo paskirtis – užtikrinti teisingumo vykdymą, kuris yra išskirtinė teisminės valdžios funkcija (pagal Konstitucijos 109 straipsnio pirmąją dalį teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai).

Teisėjo ir teismų nepriklausomumas – vienas iš esminių demokratinės teisinės valstybės principų. Tokioje valstybėje socialinis teisminės valdžios vaidmuo yra toks, kad teismai, vykdydami teisingumą, privalo užtikrinti Konstitucijoje, įstatymuose ir kituose teisės aktuose išreikštos teisės įgyvendinimą, garantuoti teisės viršenybę, apsaugoti žmogaus teises ir laisves. Pažymėtina ir tai, kad teisėjo ir teismų nepriklausomumas nėra savitiksliis dalykas – tai yra būtina žmogaus teisių ir laisvių apsaugos sąlyga: teisėjo ir teismų nepriklausomumas yra ne privilegija, o viena svarbiausių teisėjo ir teismų pareigų, kylanti iš Konstitucijoje garantuotos kiekvieno asmens, manančio, kad jo teisės ar laisvės yra pažeidžiamos, teisės turėti nešališką ginčo arbitražą, kuris pagal Konstituciją ir įstatymus iš esmės išspręstų kilusį teisinį ginčą.

Teisingumo vykdymo funkcija lemia teisėjo ir teismų nepriklausomumą; teisėjas gali vykdyti teisingumą tik būdamas nepriklausomas nuo byloje dalyvaujančių šalių, valstybės valdžios institucijų, pareigūnų, politinių ir visuomeninių susivienijimų, fizinių ir juridinių asmenų. Konstitucijos 114 straipsnio pirmojoje dalyje nustatyta, kad valstybinės valdžios ir valdymo institucijų, Seimo narių ir kitų pareigūnų, politinių partijų, politinių ir visuomeninių organizacijų ar piliečių kišimasis į teisėjo ar teismo veiklą draudžiamas ir užtraukia įstatymo nustatytą atsakomybę. Tokia nepriklausomumo samprata atsispindi ir daugelyje aukščiau paminėtų tarptautinių dokumentų.

Teisėjas ir teismai nėra pakankamai nepriklausomi, jei neužtikrintas teismų, kaip teisminės valdžios institucijų sistemos, nepriklausomumas. Pagal valdžių padalijimo principą visos valdžios yra savarankiškos, nepriklausomos, galinčios atsverti viena kitą. Įgyvendinti savo konstitucinę priedermę ir funkciją vykdyti teisingumą teisminė valdžia gali tik būdama savarankiška, nepriklausoma nuo kitų valstybės valdžių – įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios, kurios yra formuojamos politiniu pagrindu. Jei teisminė valdžia nebūtų savarankiška, nepriklausoma nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžių, ji nebūtų visavertė. Tik būdama savarankiška, nepriklausoma nuo kitų valdžių, teisminė valdžia gali įgyvendinti savo funkciją – vykdyti teisingumą.

Teismų organizacinis savarankiškumas ir savivalda – svarbios realaus teisminės valdžios nepriklausomumo garantijos. Kitų valdžios institucijų konstitucinė pareiga – gerbti Konstitucijoje įtvirtintą teismų nepriklausomumą. Pažymėtina, kad teismų veiklą užtikrina Konstitucija, jai neprieštaraujantys įstatymai ir kiti teisės aktai. Nustatant konkrečius kitų valdžios institucijų įgaliojimus santykiuose su teismine valdžia negalima paneigti Konstitucijoje įtvirtinto valdžių padalijimo bei teismo, kaip visavertės ir veikiančios nepriklausomai nuo kitų valdžių, valdžios esmės.

Teismų nepriklausomumas užtikrinamas ir kartu gali būti pažeistas per labai platų Lietuvos Respublikos Seimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimamais teisės aktais reglamentuojamų santykių ratą: nuo teisėjų korpuso formavimo (žr., pavyzdžiui, Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d., 2006 m. gegužės 9 d., 2007 m. spalio 22 d., 2008 m. vasario 20 d., 2010 m. birželio 29 d., 2020 m. rugsėjo 2 d., 2022 m. balandžio 15 d. nutarimus, 2014 m. kovo 10 d. sprendimą) iki teisėjų socialinių garantijų reglamentavimo (žr., pavyzdžiui, Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 22 d., 2010 m. birželio 29 d. nutarimus, 2015 m. sausio 14 d. sprendimą).

Konstitucijos 109 straipsnio antroje dalyje įtvirtintas teisėjo ir teismų nepriklausomumo principas siejasi su Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio nuostatomis, įtvirtinančiomis asmens teisę į nepriklausomą ir nešališką teismą. Europos Žmogaus Teisių Teismas, nagrinėdamas bylas dėl Konvencijos 6 straipsnio pažeidimų, skiria objektyvius ir subjektyvius teisės į nepriklausomą ir nešališką teismą elementus. Nagrinėjamo klausimo požiūriu ypač reikšmingi yra pirmieji, objektyvieji elementai. Tai – valdžių padalijimo užtikrinimas, atitinkamas valdžios institucijų santykių reguliavimas. Egzistuoja gausi Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, taikant Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalį, kurioje įtvirtinta asmens teisė į nepriklausomą ir nešališką teismą.

Manytina, kad Konstitucijos 106 straipsnyje būtina eksplacitiškai numatyti specialią įstatymo numatytą teisėjų instituciją (Teisėjų tarybą) kaip savarankišką subjektą, turintį teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą. 2022 m. gruodžio 19 d. Teisėjų taryba nutarimu Nr. 13P-232-(7.1.2.) patvirtino Lietuvos teismų sistemos ilgalaikę vystymosi viziją „Lietuvos teismų vystymosi vizija 2023-2033“. Kuriant šią viziją buvo pateikti siūlymai inicijuoti teisės aktų pakeitimus, sudarančius galimybę Teisėjų tarybai kreiptis į Konstitucinį Teismą. Todėl šios vizijos pirmojoje prioriteto kryptyje „Stiprinti teismų sistemos autoritetą ir savarankiškumą“ buvo numatyta 1.3 veikla (priemonė) „Teisėjų tarybos teisės kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą įtvirtinimas“, kurios siektinas rezultatas (rodiklis) yra „Priimta Lietuvos Respublikos Konstitucijos 106 straipsnio pataisa“.

Šią iniciatyvą inspiravo ir kai kurių Europos Sąjungos valstybių patirtis.

Lenkijos Respublikos 1997 m. Konstitucijos¹ 186 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Nacionalinė teismų taryba užtikrina teismų ir teisėjų nepriklausomumą. Pagal Lenkijos Konstitucijos 186 straipsnio 2 dalį ir 191 straipsnio 1 dalies 2 punktą Nacionalinė teismų taryba gali kreiptis į Konstitucinį Tribunalą su prašymu ištirti norminių aktų atitiktį Konstitucijai tiek, kiek jie susiję su teismų ir teisėjų nepriklausomumu. Panašią su atitinkama kompetencijos sritimi susietą teisę turi ir tam tikri kiti subjektai, nurodyti Lenkijos Konstitucijos 191 straipsnio 1 dalies 3–5 punktuose: teritorinės savivaldos vienetų sprendimus priimančios institucijos; nacionalinės

¹ Lenkijos Respublikos Konstitucija // Užsienio šalių konstitucijos. Rinkinio sudarytojai E. Jarašiūnas, G. Mesonis. Antrasis leidimas. Vilnius, 2004, p. 212-267.

profesinių sąjungų institucijos ir nacionalinės darbdavių organizacijų bei profesinių organizacijų vadovaujančiosios institucijos; bažnyčios ir tikėjimo organizacijos. Visi šie subjektai gali kreiptis į Konstitucinį Tribunalą, jeigu norminis aktas yra susijęs su jų veiklos sritį patenkančiais klausimais (Lenkijos Konstitucijos 191 straipsnio 2 dalis).

Taigi kaimyninės Lenkijos valstybės teismų savivaldos aukščiausioji institucija turi konstituciškai garantuotą *specialią procesinę priemonę* prireikus ginti teismų ir teisėjų interesus kraštutinio kreipimosi į Konstitucinį Tribunalą būdu, ginčydama šio teismo kompetencijai priskirtus parlamento, vyriausybės ar prezidento priimtus aktus, kurie susiję su teismų ir teisėjų nepriklausomumo organizaciniais ar materialiniais finansiniais aspektais.²

Pagrindinis teisės aktas, reglamentuojantis *Latvijos* teismų sistemą, yra Latvijos Respublikos teisminės valdžios įstatymas. Latvijos Teismų tarybos funkcijos yra apibrėžtos šio įstatymo 89¹¹ straipsnyje. Viena iš šių funkcijų, nustatyta šio straipsnio 8 dalyje, yra galimybė Latvijos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka Konstituciniam Teismui pateikti prašymą inicijuoti bylą. Latvijos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 17 straipsnyje nustatyta, kad kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl teisės aktų konstitucingumo gali Teismų taryba dėl klausimų, priskirtų jos kompetencijai.

Nuo Latvijos Teismų tarybos įkūrimo ši teisė buvo įgyvendinta vieną kartą. 2016 metais Latvijos Teismų taryba Konstituciniam Teismui pateikė prašymą dėl teisėjų ir prokurorų atlyginimų vieningoje valstybės ir vietos savivaldos institucijų pareigūnų ir darbuotojų atlyginimo sistemoje neatitikimo Konstitucijai. Teismų tarybos įsitikinimu, vieningos atlyginimo sistemos balansas buvo suardytas gausiais Valstybės ir vietos savivaldos institucijų pareigūnų ir darbuotojų atlyginimo įstatymo pakeitimais, ir Konstitucinio Teismo pateiktas šios situacijos įvertinimas būtų reikšmingas argumentas šią atlyginimų sistemą pakoreguoti ne vien dėl teisėjų ir prokurorų, bet ir platesnėje viešojo administravimo srityje. Latvijos Konstitucinis Teismas atitinkamas teisės normas pripažino antikonstitucinėmis.³

Pagal 2017 metų *Slovėnijos* Respublikos Teisėjų tarybos įstatymo⁴ 23 straipsnio 4 dalį, Slovėnijos Respublikos Teisėjų taryba turi teisę pateikti prašymą inicijuoti procesą peržiūrėti teisinio reguliavimo konstitucingumą ir teisėtumą kišimosi į teisėjų konstitucinį statusą arba teises atveju.

Pagal Slovėnijos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymą, tokia prašyme turi būti nurodytas kvestionuojamo teisės akto straipsnių sąrašas, oficialaus jo paskelbimo šaltinis, motyvai ir kita informacija.

Iki šiol Slovėnijos Teisėjų taryba yra pateikusi penkis tokius prašymus, pastarąjį – 2021 metais dėl teisėjų atlyginimų, kuris kol kas nėra išnagrinėtas.

Pagal *Slovakijos* Respublikos Konstitucijos 141a straipsnio 9 dalį Slovakijos Respublikos Teisėjų tarybos pirmininkas gali Konstituciniam Teismui pateikti pasiūlymą inicijuoti procesą dėl teisės normų suderinamumo pagal Slovakijos Konstitucijos 125 straipsnio 1 dalį, reglamentuojančią

² E. Šileikis. Teisėjų taryba ir konstitucinis Teismas: teismų gynybos aspektai. Teisė profesionaliai, www.teise.pro, 2023-03-14, <https://www.teise.pro/index.php/2023/03/14/e-sileikis-teiseju-taryba-ir-konstitucinis-teismas-teismu-gynybos-aspektai/>.

³ Žr. https://www.satv.tiesa.gov.lv/web/viewer.html?file=/wp-content/uploads/2016/12/2016-31-01_Judgment_ENG-3.pdf#search= ; chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.satv.tiesa.gov.lv/en/wp-content/uploads/sites/2/2017/10/2016-31-01_PR_par_spriedumu_ENG.pdf ; <https://www.satv.tiesa.gov.lv/en/press-release/a-case-initiated-with-respect-to-determining-the-amount-of-judges-remuneration/> ; <https://www.satv.tiesa.gov.lv/en/press-release/the-norms-that-establish-linking-judges-monthly-salary-to-the-maximum-amount-of-monthly-salary-of-a-highly-qualified-lawyer-of-state-direct-administration-institution-or-the-12th-group-of-mon/> .

⁴ Žr. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.sodni-svet.si/doc/Zakon%20o%20sodnem%20svetu%20-%20ANG%20-%20kon%C4%8Dno%20besedilo%20-%20dopolnjeno.pdf> .

teisingumo vykdymą. Tokia Slovakijos Teisėjų tarybos pirmininko teisė numatyta ir Slovakijos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo⁵ 74 straipsnio f punkte.

Rumunijoje Aukštoji teismų taryba neturi teisės kreiptis į Rumunijos Konstitucinį teismą dėl įstatymų konstitucingumo iki jų paskelbimo arba dėl bendrosios kompetencijos ar komercinių teismų kvestionuojamo teisės aktų konstitucingumo, tačiau gali kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl konstitucinio pobūdžio teisinių konfliktų tarp valdžios institucijų (Rumunijos Konstitucijos⁶ 146 straipsnis, Rumunijos Konstitucinio Teismo organizavimo ir funkcionavimo įstatymo⁷ 15, 29, 34-36 straipsniai).

Pastebima, kad teisėjų tarybų teisė, ginant teisėjų, teismų, teismų sistemos, teismų valdžios nepriklausomumą, yra įtvirtinta daugiausiai centrinės ir rytų Europos valstybių konstitucijose. Senosios demokratijos – Vakarų Europos – valstybėse tokio poreikio nėra greičiausiai dėl to, kad teismų nepriklausomumas yra savaime suprantama, jau keletą šimtmečių egzistuojanti aksioma. Tuo tarpu naujosiose demokratijose vis dar pasitaiko įstatymų leidžiamosios ar vykdomosios valdžios bandymų kėsintis į teisminės valdžios nepriklausomumą. Tokius bandymus pastaraisiais metais galėjome stebėti Lenkijoje, Vengrijoje, Rumunijoje ar net Izraelyje. Šios aplinkybės taip pat patvirtina būtinybę Lietuvos Konstitucijoje įtvirtinti dar vieną teismų nepriklausomumo garantą – specialios įstatymo numatytos teisėjų institucijos (Teisėjų tarybos) teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą jos kompetencijai priskirtais klausimais.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą inicijavo Visuotinis teisėjų susirinkimas ir Teisėjų taryba, parengė Nacionalinė teismų administracija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje dalyje numatyta, kad Konstitucinis Teismas nagrinėja ir priima sprendimą, ar neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti Seimo priimti aktai. To paties straipsnio antrojoje dalyje numatyta, kad Konstitucinis Teismas taip pat nagrinėja, ar neprieštarauja Konstitucijai ir įstatymams Respublikos Prezidento aktai ir Respublikos Vyriausybės aktai.

Konstitucijos 106 straipsnio pirmojoje dalyje numatyta, kad teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų aktų turi Vyriausybė, ne mažiau kaip 1/5 visų Seimo narių, taip pat teismai. To paties straipsnio antrojoje dalyje numatyta, kad dėl Respublikos Prezidento aktų sutikimo su Konstitucija ir įstatymais į Konstitucinį Teismą turi teisę kreiptis ne mažiau kaip 1/5 visų Seimo narių ir teismai. Šio Konstitucijos straipsnio trečiojoje dalyje numatyta, kad dėl Vyriausybės aktų sutikimo su Konstitucija ir įstatymais į Konstitucinį Teismą gali kreiptis ne mažiau kaip 1/5 visų Seimo narių, teismai, taip pat Respublikos Prezidentas. Konstitucijos 106 straipsnio ketvirtojoje dalyje numatyta, kad kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones.

Konstitucijoje yra įtvirtinta teismų teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl įstatymų, Seimo nutarimų ir kitų Seimo priimtų teisės aktų, Respublikos Prezidento dekretų ir Vyriausybės nutarimų atitikties Konstitucijai, jeigu konkrečioje nagrinėjamoje byloje teismui iškyla abejonių, ar taikomas teisės aktas neprieštarauja Konstitucijai. Tačiau Konstitucijoje nėra įtvirtinta Teisėjų tarybos teisė

⁵ Žr. [chrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://www.ustavnysud.sk/documents/10182/0/314_2018_Law+CC+-+Slovakia.pdf/65fda308-73b4-40f9-bea7-8ff4205cfead](https://www.ustavnysud.sk/documents/10182/0/314_2018_Law+CC+-+Slovakia.pdf/65fda308-73b4-40f9-bea7-8ff4205cfead).

⁶ Žr. <https://www.presidency.ro/en/the-constitution-of-romania>.

⁷ Žr. [chrome-extension://efaidnbmnnnibpajpcglclefindmkaj/https://www.ccr.ro/wp-content/uploads/2020/11/LAW-No47.pdf](https://www.ccr.ro/wp-content/uploads/2020/11/LAW-No47.pdf).

kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl įstatymų, Seimo nutarimų ir kitų Seimo priimtų teisės aktų, Respublikos Prezidento dekretų ir Vyriausybės nutarimų atitikties Konstitucijai.

Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 119 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Teisėjų taryba yra vykdomoji teismų savivaldos institucija, užtikrinanti teismų ir teisėjų nepriklausomumą. Teismų įstatymo 120 straipsnyje nustatyta Teisėjų tarybos kompetencija, tačiau tarp jame numatytų 29 Teisėjų tarybos funkcijų nėra teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Realizuojant Teisėjų tarybos teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą, Konstitucijos 106 straipsnį siūloma papildyti nauja ketvirtąja dalimi ir joje numatyti, kad dėl Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodytų aktų sutikimo su Konstitucija ir įstatymais į Konstitucinį Teismą gali kreiptis speciali įstatymo numatyta teisėjų institucija jos kompetencijai priskirtais klausimais.

Tikimasi, kad, priėmus Įstatymo projektą ir Konstitucijoje numačius Teisėjų tarybos teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą jos kompetencijai priskirtais klausimais, joje bus įtvirtintas svarbus Konstitucijoje jau įtvirtinto teismų nepriklausomumo principo garantas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nebuvo atliktas. Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projekto priėmimo poveikis kriminogeninei situacijai, korupcijai nenumatomas.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projekto priėmimas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, reikės pakeisti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymą, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo reglamentą, Lietuvos Respublikos teismų įstatymą.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimus. Įstatymo projekte neapibrėžiami nauji terminai.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms. Priešingai, jis atitinka šios Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies, įtvirtinančios asmens teisę į nepriklausomą ir nešališką teisimą, reikalavimus ir Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją, susijusią su šiuo straipsniu. Įstatymo projektu nėra įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikia.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projekto priėmimas papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nepareikalaus, sutaupymai taip pat neprognozuojami.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą, speciali įstatymo numatyta teisėjų institucija, Teisėjų taryba.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Iniciatorių nuomone, kiti pagrindimai ir paaiškinimai nėra reikalingi.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONSTITUCIJOS 106 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

20 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 106 straipsnio pakeitimas

Papildyti 106 straipsnį nauja ketvirtąja dalimi, buvusią ketvirtąją dalį laikyti penktąja dalimi ir visą straipsnį išdėstyti taip:

„106 straipsnis

Teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl 105 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų aktų turi Vyriausybė, ne mažiau kaip 1/5 visų Seimo narių, taip pat teismai.

Dėl Respublikos Prezidento aktų sutikimo su Konstitucija ir įstatymais į Konstitucinį Teismą turi teisę kreiptis ne mažiau kaip 1/5 visų Seimo narių ir teismai.

Dėl Vyriausybės aktų sutikimo su Konstitucija ir įstatymais į Konstitucinį Teismą gali kreiptis ne mažiau kaip 1/5 visų Seimo narių, teismai, taip pat Respublikos Prezidentas.

Dėl Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodytų aktų sutikimo su Konstitucija ir įstatymais į Konstitucinį Teismą gali kreiptis speciali įstatymo numatyta teisėjų institucija jos kompetencijai priskirtais klausimais.

Kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones. Šios teisės įgyvendinimo tvarką nustato Konstitucinio Teismo įstatymas.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONSTITUCIJOS 106 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

20 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 106 straipsnio pakeitimas

Papildyti 106 straipsnį nauja ketvirtąja dalimi, buvusią ketvirtąją dalį laikyti penktąja dalimi ir visą straipsnį išdėstyti taip:

„106 straipsnis

Teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl 105 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų aktų turi Vyriausybė, ne mažiau kaip 1/5 visų Seimo narių, taip pat teismai.

Dėl Respublikos Prezidento aktų sutikimo su Konstitucija ir įstatymais į Konstitucinį Teismą turi teisę kreiptis ne mažiau kaip 1/5 visų Seimo narių ir teismai.

Dėl Vyriausybės aktų sutikimo su Konstitucija ir įstatymais į Konstitucinį Teismą gali kreiptis ne mažiau kaip 1/5 visų Seimo narių, teismai, taip pat Respublikos Prezidentas.

Dėl Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodytų aktų sutikimo su Konstitucija ir įstatymais į Konstitucinį Teismą gali kreiptis speciali įstatymo numatyta teisėjų institucija jos kompetencijai priskirtais klausimais.

Kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones. Šios teisės įgyvendinimo tvarką nustato Konstitucinio Teismo įstatymas.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

VISUOTINIS TEISĖJŲ SUSIRINKIMAS

SPRENDIMAS

DĖL TEISĖJŲ TARYBOS TEISĖS KREIPTIS Į KONSTITUCINĮ TEISMĄ

2024 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 117 straipsnio 6 punktu ir Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamento, patvirtinto Visuotinio teisėjų susirinkimo 2008 m. lapkričio 14 d. sprendimu Nr. 12P-9-(7.2.2) „Dėl Visuotinio teisėjų susirinkimo darbo reglamento patvirtinimo“ (2022 m. rugsėjo 16 d. redakcija), 6.6 punktu, Visuotinis teisėjų susirinkimas

n u s p r e n d ž i a:

Kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimą, kaip įstatymų leidybos iniciatyvos teisę turintį subjektą, siūlant Konstitucijos 147 straipsnio pirmojoje dalyje numatytu pagrindu ne mažesnei kaip 1/4 visų Seimo narių grupei pateikti Seimui sumanymą pakeisti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 106 straipsnį, papildant jį nauja ketvirtąja dalimi ir joje numatyti, kad „Dėl Konstitucijos 105 straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodytų aktų sutikimo su Konstitucija ir įstatymais į Konstitucinį Teismą gali kreiptis speciali įstatymo numatyta teisėjų institucija jos kompetencijai priskirtais klausimais.“

Pirmininkas

Sekretorius